

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Министарство саобраћаја
и веза

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Министарство здравља и
социјалне заштите

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Министарство
унутрашњих послова

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Агенција за безбједност
саобраћаја

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Ауто-мото савез

Медијски партнер:

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“

ЦИЉНА ГРУПА: ВОЗАЧИ И ПУТНИЦИ У ВОЗИЛУ

Превентивне активности подржава Европски Савјет за безбједност саобраћаја

European Transport Safety Council

Бања Лука, април 2025. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА.....	4
2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ.....	5
2.1. Досадашње активности.....	5
2.2. Саобраћајне незгоде	5
3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	6
3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности.....	6
3.2. Циљ превентивне активности	7
4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА.....	7
5. ТРЕНУТНО СТАЊЕ (ИНДИКАТОРИ БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА)	9
5.1. Процент употребе сигурносног појаса возача (укупно)	9
5.2. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (укупно).....	10
5.3. Процент употребе сигурносног појаса на задњим сједиштима (укупно)	11
5.4. Процент употребе заштитних система дјеце до 12 година старости (укупно).....	12
ПРИЛОГ 1- ПЛАКАТ.....	13

УВОД

Једна од основних мјера пасивне заштите возача и путника у возилима је употреба сигурносних појасева уз наслоне за главу, ваздушне јастуке и дјечија аутосједишта.

Ефикасност сигурносних појасева доказана је низом научно истраживачких радова. Сигурносни појасеви не утичу на број саобраћајних незгода, него као пасиван елемент безбједности возила могу допринијети ублажавању посљедица саобраћајних незгода (смањење погинулих и повријеђених лица). Сигурносни појасеви у случају саобраћајне незгоде имају одређено дејство само уколико се претходно користе. Одлука о употреби сигурносног појаса зависи од свијести корисника возила (возача и путника у возилима). Правилна употреба сигурносних појасева смањује ризик смртог страдања за 40% до 50%, за возача и сувозача, док за путнике на задњем сједишту смањује ризик смртог страдања од 25% до чак 75% (WHO, 2013:22). Осим што смањује ризик смртог страдања, сигурносни појас смањује и ризик настанка тешких тјелесних повреда у саобраћајним незгодама и то чак до 50% (WHO, 2009:12).

Поред сигурносних појасева јако битан сегмент је и употреба дјечијих аутосједишта. На путевима ЕУ је у последњих десет година страдало 8100 дјеце. Од тога половина дјеце је страдала превозећи се као путник у возилу, трећина су били пјешаци, а 13% настрадале дјеце су била бициклисти. Истраживања су показала да дјеца у аутомобилу најчешће страдају због некоришћења заштитних система (дјечија ауто-сједишта, заштитни појасеви) или приликом вожње на непрописан начин (на предњем сједишту, у наручју возача и сувозача и сл.) Резултати објављени од стране NHTSA говоре да употреба система заштите смањује ризик од смртог страдања дјеце у саобраћајним незгодама до 54%, а код беба до 71%, у односу на некоришћење заштите.

Иако је употреба сигурносног појаса и употреба дјечијих аутосједишта прописана и обавезна Законом о основама безбједности саобраћаја како за возаче тако и за остале путнике у возилу, постојећа техничка рјешења омогућавају избор корисницима возила да ли ће их користити или не. Стога постоји основа да се константно спроводе превентивне активности како би се повећала употреба сигурносних појасева и сједишта за дјецу у циљу смањења посљедица саобраћајних незгода.

У Закону о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини и Закону о безбједности саобраћаја на путевима Републике Српске дефинисани су чланови који се односе на употребу сигурносног појаса и употребу дјечијег аутосједишта:

Члан 34. ЗобС-а Републике Српске

(1) „Возач моторног возила и лица која се превозе тим возилом дужни су да користе сигурносне појасеве за вријеме док се возило креће у саобраћају на јавном путу“.

(3) „У путничком аутомобилу на предњем сједишту до возача не смије се превозити дијете млађе од 12 година“.

Члан 34а. ЗобС-а Републике Српске

(1) „Изузетно од члана 34. став (3) овог Закона, у путничком аутомобилу возач може превозити дијете млађе од двије године на предњем сједишту возила ако возило нема ваздушни јастук за сувозача или је ваздушни јастук за сувозача искључен и ако се дијете превози у сигурносној сједалици постављеној супротно смјеру кретања возила, а која је причвршћена за сједиште помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу. Дијете у сигурносној сједалици мора бити везано“.

(2) „У путничком аутомобилу на задњем сједишту возач смије превозити дијете млађе од пет година само када је дијете исправно везано у сигурносној сједалици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу“.

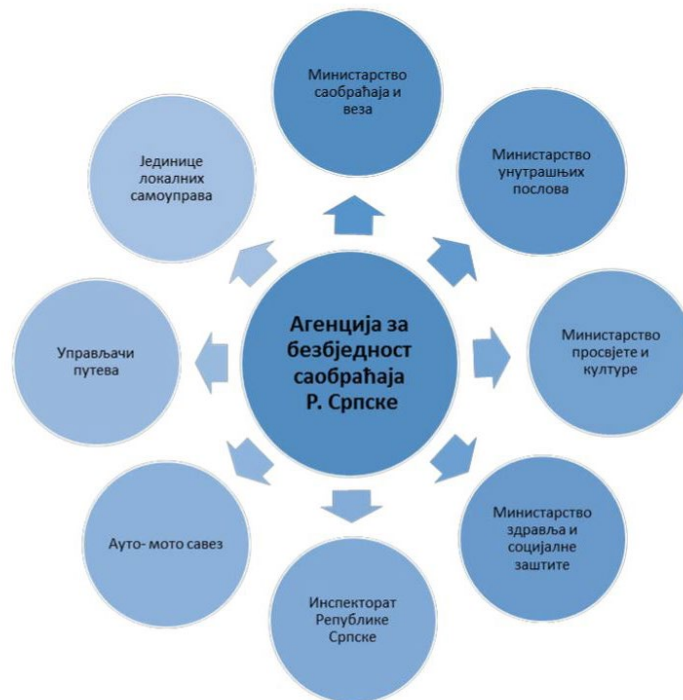
(3) „Возач у путничком аутомобилу смије превозити дијете старије од пет а млађе од 12 година на задњем сједишту само када дијете сједи на посебном подметачу прилагођеном његовој висини који омогућава употребу сигурносног појаса и када је исправно везано сигурносним појасом, или је исправно везано у сигурносној сједалици која је за сједиште причвршћена помоћу сигурносног појаса у три тачке везивања или посебним копчама у возилу“.

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА

Законом о безбједности саобраћаја Републике Српске (Службени гласник број 63/11), чланом 2. ставом 1. су набројани субјекти који су надлежни и одговорни за стање безбједности саобраћаја на путевима у Републици Српској и гласи:

У реализацију превентивне активности „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ укључени су следећи субјекти (дијаграм бр. 1.):

- Министарство саобраћаја и веза Републике Српске;
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске;
- Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске;
- Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске;
- Ауто-мото савез Републике Српске;
- Јединице локалне самоуправе и
- Радио и телевизијске станице.

Дијаграм бр. 1. Алгоритам за реализацију едукативних активности са освртом на укључене субјекте

Носилац активности: **Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске**

2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

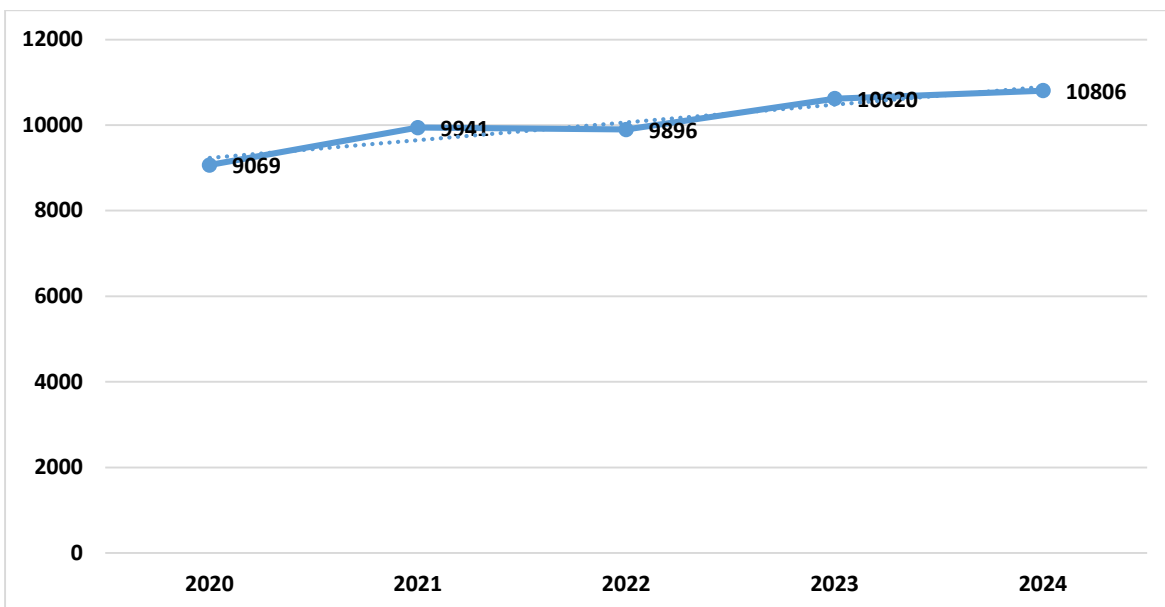
2.1. Досадашње активности

Превентивна активност „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ провођена је током читаве године али медијски дио проведен је на подручју Републике Српске, у периоду од 23. априла 2024. до 31. маја 2024. године. Почетак превентивне активности „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ обиљежен је 23. априла 2024. године у општини Мркоњић Град у кругу ЈУ СШЦ „Мркоњић Град“. На мјесту окупљања су били постављени симулатор „превртања возила“ и симулатор „коса раван“ гдје су сви ученици и пролазници могли да испробају наведене симулаторе и виде ефекте употребе сигурносног појаса. За матуранте ЈУ СШЦ „Мркоњић Град“ било је организовано едукативно предавање о безбједности младих у саобраћају. Поред тога сви учесници су имали прилику да испробају наочаре које симулирају утицај дрога, алкохола као и утицај умора како би видјели нежељена дејства када се као учесници у саобраћају налазе у уморном стању или приликом кориштења дрога и алкохола. На наведеним догађајима био је обезбјеђен промотивни материјал у виду летака, плаката, мајица, привјесака, хемијских оловака, и сл. који је дијељен свим учесницима и пролазницима на мјесту догађаја.

У склопу превентивне активности провођен је пројекат под називом „Кад се живот преокрене“

2.2. Саобраћајне незгоде

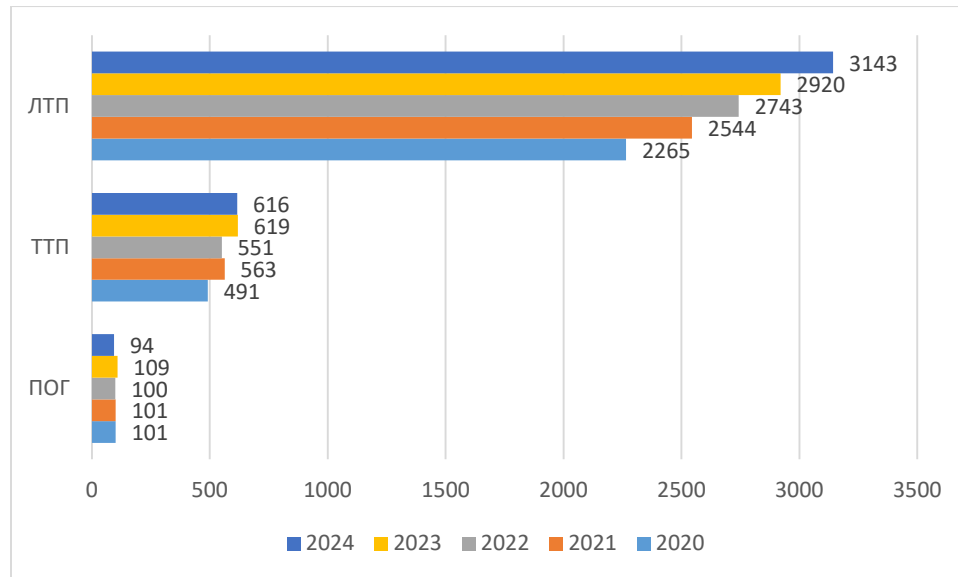
На слици број 1. дат је преглед укупног броја саобраћајних незгода у последњих пет година у Републици Српској закључно са 2024. годином. Евидентно је повећање броја саобраћајних незгода у односу на претходну, 2023. годину.

Слика бр 1. Укупан број саобраћајних незгода у Републици Српској у последњих пет година

На слици број 2. дат је преглед укупног броја посљедица саобраћајних незгода у последњих пет година у Републици Српској закључно са 2024. годином. Евидентан је пораст броја лакше

повријеђених лица, док је број погинулих и теже повријеђених лица у смањењу у односу на претхону, 2023. годину.

Слика бр 2. Посљедице саобраћајних незгода у Републици Српској за последњих пет година

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности

Превентивна активност „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ проводиће се током читаве године али медијски дио провешће се на подручју Републике Српске, у периоду од 01. априла 2025. до 31. маја 2025. године. Почетак превентивне активности „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ обиљежиће се 03. априла 2025. године у Бањој Луци у ЈУ Електротехничка школа „Никола Тесла“. На мјесту окупљања ће бити постављени симулатор „превртања возила“ и симулатор „коса раван“ гдје ће сви учесници и пролазници моћи да испробају наведене симулаторе и виде ефекте употребе сигурносног појаса, а на том мјесту је планирано и обраћање званичника и изјаве за медије са почетком од 12.00 часова. За матуранте ЈУ Електротехничка школа „Никола Тесла“ биће организовано едукативно предавање о безбједности младих у саобраћају са почетком у 12.45 часова. Поред тога сви учесници ће имати прилику да испробају наочаре које симулирају утицај дрога, алкохола као и утицај умора како би видјели нежељена дејства када се као учесници у саобраћају налазе у уморном стању или приликом кориштења дрога и алкохола. На наведеним догађајима биће обезбјеђен промотивни материјал у виду летака, плаката, мајица, привјесака, хемијских оловака, и сл. који ће се дјелити свим учесницима и пролазницима на мјесту догађаја.

У склопу превентивне активности проводи се пројекат под називом „Кад се живот преокрене“. Пројекат се проводи у сарадњи са инвалидним лицима који су доживјели саобраћајну незгоду и том приликом задобили трајни инвалидитет. Заједно са представницима Агенције за безбједност саобраћаја инвалидна лица кроз предавање причају своју личну причу и свој доживљај саобраћајне незгоде остављајући јак утисак и поруку ученицима и слушаоцима.

У сарадњи са јединицама локалне самоуправе организоваће се предавања на тему „Безбједност дјеце у саобраћају“ која су намјењена младим родитељима која говоре о правилном начину

кориштења дјечијих аутосједишта. Обавјештење о терминима ће бити накнадно објављена у зависности од договора са јединицама локалне самоуправе.

Превентивна активност ће бити медијски пропраћена на телевизијским и радио станицама, као и на интернет страницама и друштвеним мрежама. Медијски партнер превентивне активности је Радио телевизија Републике Српске.

3.2. Циљ превентивне активности

Циљ провођења превентивне активности „ЛАКО ЈЕ ПОЈАС ВЕЗАТИ“ је повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској, повећањем употребе сигурносних појасева код возача и путника у возилу као и дјечијих ауто сједишта. Превентивном активност се утиче на промјену ставова према употреби сигурносних појасева и дјечијих ауто-сједишта, те преношење поруке учесницима у саобраћају колико је важно користити заштитна средства. Реализацијом ове превентивне активности очекује се повећање употребе сигурносних појасева и дјечијих ауто сједишта чиме би дошло до смањења броја настрадалих лица у саобраћајним незгодама и измјене у структури повреда (значајно смањење тежине повреда и мања смртност). Овај циљ може се достићи само мултидисциплинарним приступом, на првом мјесту едукацијом учесника у саобраћају и примјеном превентивних и репресивних мјера.

4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА

За израду ових материјала користиће се припрема од стране **Академија умјетности**, Универзитета у Бањој Луци као професионална и универзитетска продукцијска кућа која је дефинисала облик и садржај одабраних медијских материјала у сарадњи са субјектима укљученим у активност.

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И ВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министар саобраћаја и веза, односно представници МСив присуствоваће обиљежавању почетка превентивне активности, као и другим догађајима који буду организовани у току трајања превентивне активности. Министарство саобраћаја и веза Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МСив Републике Српске.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство унутрашњих послова Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МУП Републике Српске. Министарство унутрашњих послова ће, у складу са властитим планом контроле учесника у саобраћају, вршити контролу коришћења заштитних система у возилима.

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске ће промовисати активност путем електронских и писаних средства информисања. Активност ће бити пропраћена и на веб страни МЗиСЗ Републике Српске.

АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција ће у провођењу медијског дијела превентивне активности:

- припремити план превентивне активности и уз пропратно писмо доставити свим ЈЛС и свим субјектима безбједности саобраћаја;
- организовати почетак превентивне активности и догађаје у оквиру исте;
- финансирати штампање летака, плаката и дистрибуисати их јединицама локалне самоуправе широм Републике Српске;
- финансирати и реализовати предавања у оквиру пројекта „Кад се живот преокрене“;
- обезбједити стручну употребу „симулатора превртања возила“ и наочара за симулацију умора, дроге и алкохола;
- извршити провјеру дјечијих аутосједишта у складу са захтјевима;
- финансирати израду мултимедијалних материјала (гифова, кратких видео спотова и сл.);
- свим радио станицама доставиће радио џингл за превентивну активност;
- организовати достављање видео спота, пратити емитовање истог и о томе сачинити извјештај;
- представници Агенције ће учествовати у радио и телевизијским емисијама које ће пропратити превентивну активност, а биће пропраћена и на веб страници.

АУТО-МОТО САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У провођењу превентивне активности Ауто-мото савез ће:

- обезбједити употребу симулатора „коса раван“;
- учешће у превентивној активности;
- учешће у изради и штампању летака, плаката, билборда, радио џингла;
- учешће у дистрибуцији летака, плаката, билборда;

Представници АМС РС и ауто мото друштва учествоваће у радио и телевизијским емисијама које ће пропратити превентивну активност, превентивна активност ће бити пропраћена и на веб страни АМС РС и ауто-мото друштва. Учесници у саобраћају биће информисани о превентивној активности у свакодневним информисањима о стању и проходности путева у медијима, од стране ИНФО – центра.

ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединице локалне самоуправе у складу са својим могућностима ће кроз различите видове пропратити наведену превентивну активност (обезбједити на локалним радио и телевизијским станицама емитовање радио џингла и видео спот за превентивну активност).

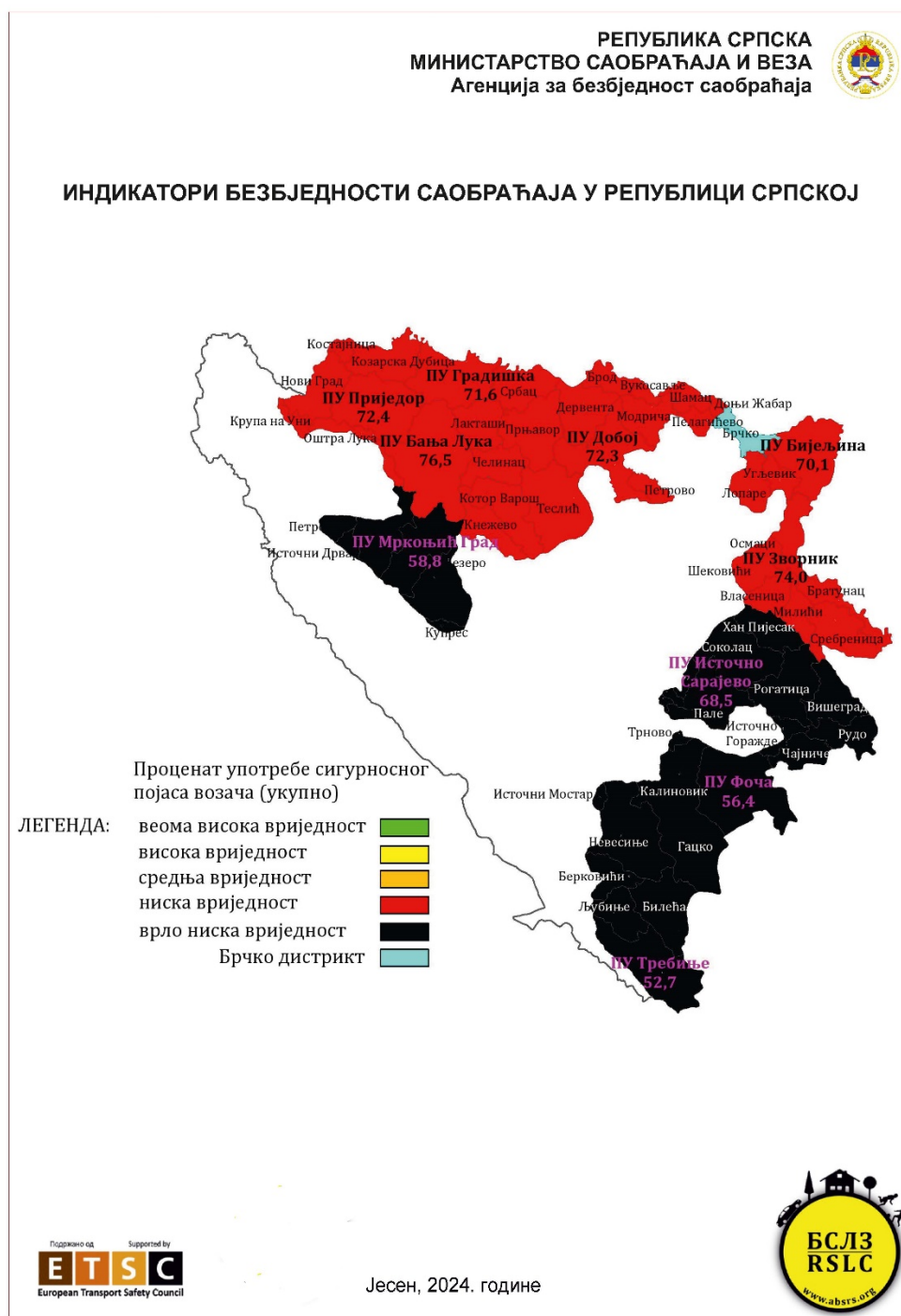
РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Радио Телевизија Републике Српске је медијски партнер превентивне активности. У оквиру превентивне активности Радио Телевизија Републике Српске ће реализовати медијске активности по унапријед договореном медија плану.

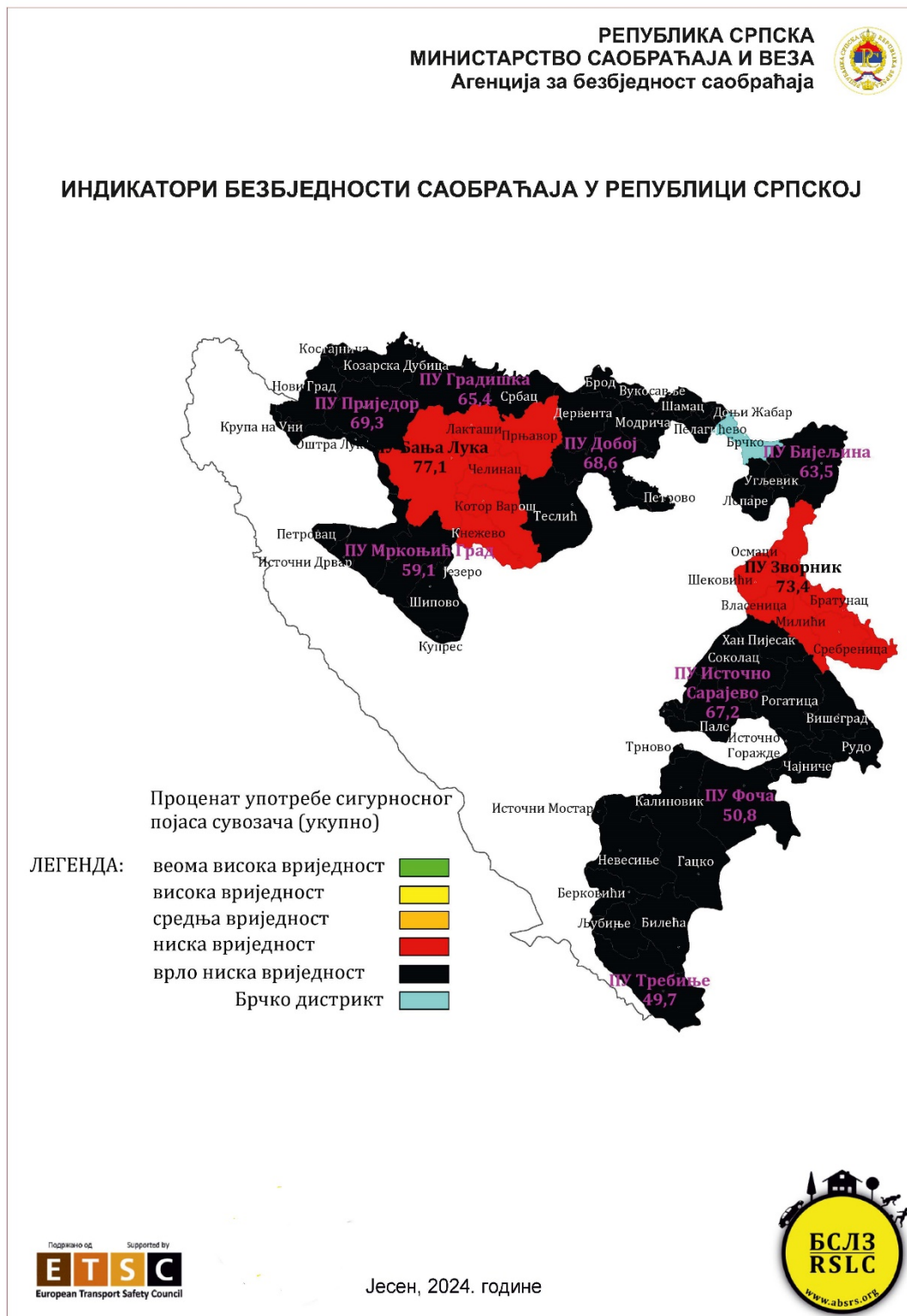
5. ТРЕНУТНО СТАЊЕ (ИНДИКАТОРИ БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА)

Мјерење индикатора безбједности саобраћаја је рађено у јесен 2024. године. На основу добијених података направљене су мапе које показују колики је проценат употребе сигурносног појаса по Полицијским управама у Републици Српској.

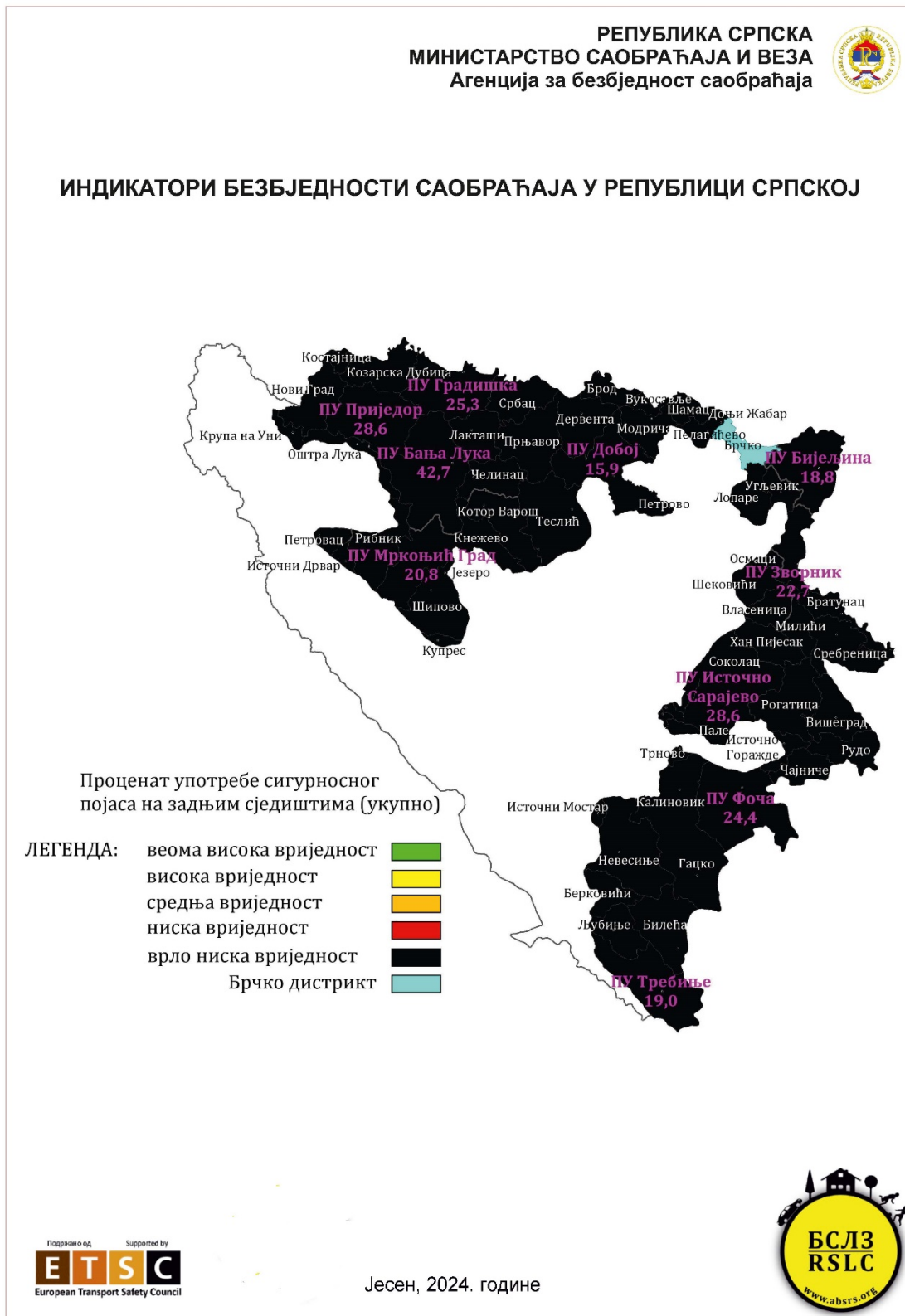
5.1. Процент употребе сигурносног појаса возача (укупно)

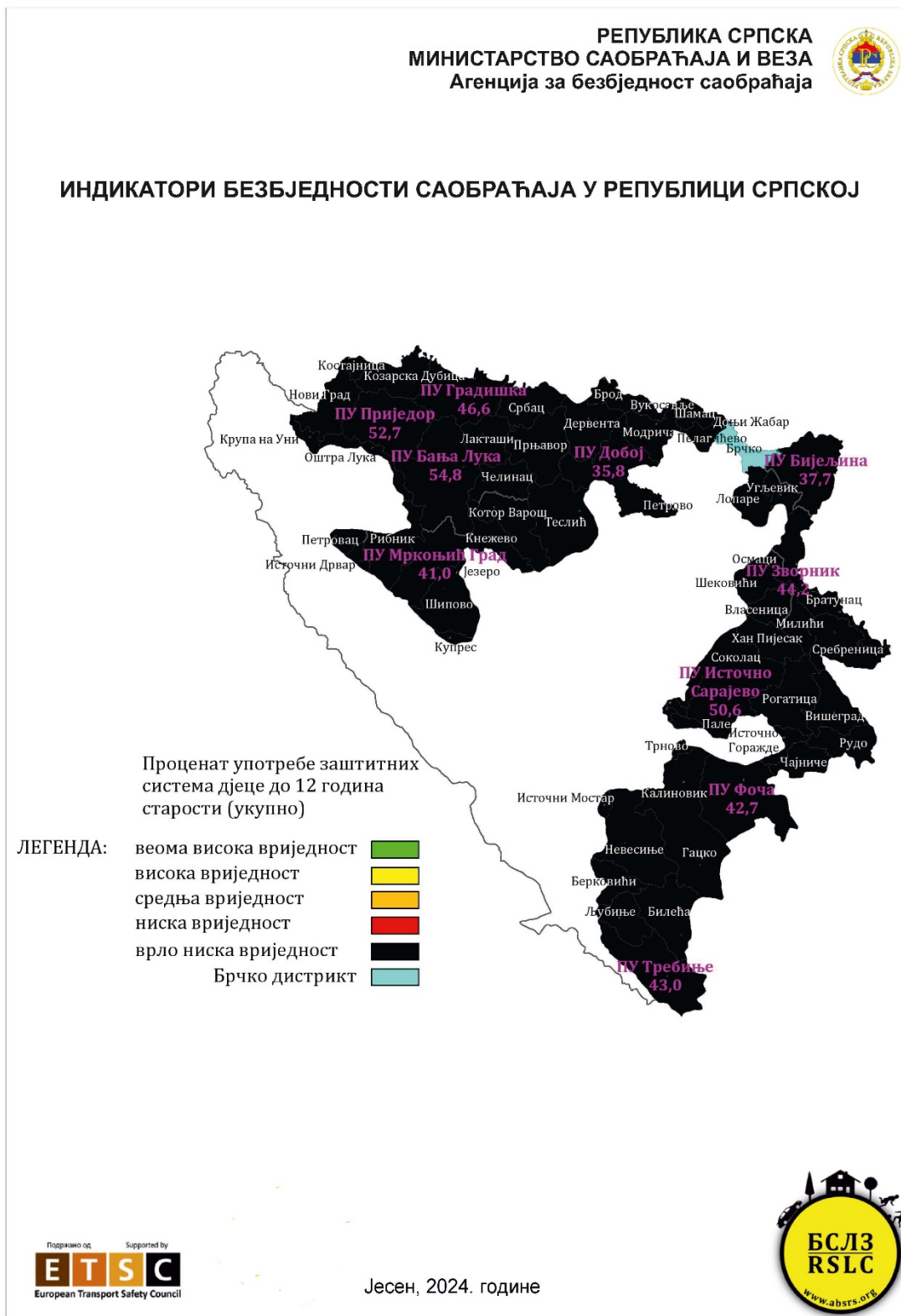
5.2. Процент употребе сигурносног појаса сувозача (укупно)

5.3. Процент употребе сигурносног појаса на задњим сједиштима (укупно)

5.4. Процент употребе заштитних система дјече до 12 година старости (укупно)

ПЛАКАТ

ЛАКО ЈЕ
појас
ВЕЗАТИ!

Поддржано од стране Европског Савета за безбедност саобраћаја
ETSC
European Transport Safety Council

Правилном употребом појаса смањујете ризик од смртог или тешког повређивања.

ЗА 50%

Само правилно намјештен појас ефикасна је заштита!

Правилна употреба појаса штити и труднице и плод!

Не избјегавајте везивање појаса у условима градске вође!

